



Da ste se ikada zapitali šta je Fenberek Nomine Palaticho? Ako se iz Rume uputite ka Šapcu, pa širokim šorovima prođete Jarkom i Hrtkovcima, doći ćete do Platičeva, malog mesta prijatno okruženog šumama i rekom Savom. Baš ta naša velika reka skrila je svoje blago i ovde, u selu koje mnogi znaju kao Platičevo, a tek poneko kao Fenberek. Svi smo mi čuli za Zasavicu i Obedsku baru, ali koliko nas je znalo za ovdašnjju, Baru Trskovača?

Sa jednog od letnjih puteva koji vode ka Trskovači možete videti plodove rada vrednih meštana i kada pogledom prelazite preko svih tih voćnjaka i njiva, sasvim diskretno, gde trska lagano smenjuje useve, pojavljuje se ovo skrovište i stanište retkih i zaštićenih vrsta živog sveta. Razmišljate li ikad o tome koliko je malim životinjama, tek izleglim ptićima ili ribama teško da dođu do svog doma, gnezda ili vode? U ovoj našoj sredini, gde je potreba navela čoveka da preore i zaseje svaku plodnu grudu ovog tla koje je nekada bilo more, mnoge biljke i životinje dospale se u veliku opasnost od gubitka staništa čiji nestanak vodi i do samog izumiranja. Ove retke oaze sada su im jedina utočišta u kojima mogu da žive, mreste se, kriju od predatora, pa i čoveka. Ne samo da su ovakva mesta raj za ova nedužna bića, već su i raj za naše oči i dušu. Svaki ljubitelj prirode, slučajni putnik ili turista zavoleće Baru Trskovača već pri prvoj poseti i vraćaće joj se stalno. Šta je to tako drugačije i lepo što ovaj spomenik prirode izdvaja od drugih?

Bara Trskovača nalazi se u južnom delu Srema (Podlužje). Ovaj prostor sa juga i zapada uokviruje dolina reke Save. Dalje na sever, teren se lagano penje ka obroncima Fruške gore, dok se na istoku naslanja na dolinu Dunava. Blizina reke Save i područje Obedske bare usloveli su da ova dva zaštićena staništa postanu prirodni, ekološki koridori za retke vrste faune. Bara Trskovača predstavlja prirodnu depresiju, dužine od oko 3 km, a na samom lokalitetu su prokopani kanali koji zajedno sa već prirodno postojećim kanalom Vranj čine vodni režim povezan sa Obedskom barom. Ovim putevima ribama i pticama vezanim za vodena staništa omogućen je mrest i gnežđenje duž kanala. Pošto su oba staništa zaštićena, smanjen je rizik od negativnih uticaja koji mogu ugroziti postojanje ovih izuzetno vrednih vrsta.

Bara Trskovača je primer najdrastičnijih promena prirodnog staništa izazvanih hidromeliorativnim zahvatima sedamdesetih godina prošlog veka sa ciljem dobijanja novih površina za poljoprivredu. I pored hidromeliorativnih radova iz 1989. godine, priroda je svojim snažnim delovanjem nastavila da vlaži stanište i sprečava ljude da se tu bave poljoprivredom, a

bara je zadržala odlike močvarnog ekosistema. Priroda je na ovaj način uspela da dokaže ljudima da ne mogu sve da potčine egocentrizmu i da Trskovaču treba čuvati i negovati kao najveće prirodno blago sa svim retkostima koje krije. Samo neke od tih retkosti su ribe zlatni karaš (*Carassius carassius*) i linjak (*Tinca tinca*) čije su populacije izuzetno stabilne i jake, dok su u vodama Srbije uveliko u stanju opadanja zbog najezde alohtonih i invazivnih vrsta. Izuzetno značajno je podići nivo vode kako bi ove vrste mogle nesmetano da se mreste bez ugrožavajućih uticaja po njihovu mlad. Takođe, ovde su prisutne i dve vrste rečnih rakova (*Astacus astacus*, *Austropotamobius torrentium*) kao indikatori čistih voda, bogatih kiseonikom. Ono što je posebno interesantno je da je jedan od stanovnika Bare Trskovača ugrožen i na međunarodnom nivou, a to je vrsta vilinog konjica *Ophiogomphus cecilia*. Svih ostalih osam vrsta vilinih konjica su retke i ugrožene, jer većina njih reaguje na herbicide koji se slivaju sa okolnih njiva i ulivaju u baru, pri tom dugotrajno opterećujući zemljište teškim jedinjenjima. U prilog bogatstvu ovog staništa ide i 72 vrste ptica, kao i vodozemci i gmizavci koji su, takođe, značajni i zaštićeni.

Bara Trskovača mogla bi uskoro postati stecište turista, đaka, istraživača i svih ostalih posetilaca koji umeju da cene, prepoznaju i čuvaju ono što im priroda beskrajno pruža. Plovidba čamcima duž kanala, odmor na vidikovcu uz pogled koji se pruža sve do okolnih šuma, lagana šetnja utabanim stazama oko bare samo su neke od nezaboravnih aktivnosti koje možete doživeti posetite li ovaj spomenik prirode.

Kada se pre nekoliko godina rodila ideja da se zaštiti Bara Trskovača, a pre nepunih godinu dana je ta ideja i realizovana, ovaj spomenik prirode imao je izgled znatno drugačiji od današnjeg. Danas su, međutim, vidljivi prvi rezultati rada zaljubljenika i zaštitara. Tamo gde su nekad nepregledna polja kukuruza smenjivale zajednice trske i rogoza, iznikao je prelepi vidikovac, visok i gord, spreman da ugosti prve posetioce i počasti ih impresivnim pogledom koji se pruža preko čitave Trskovače. I dok jesenje kiše polako pune barske kanale, ispošćene od letnje suše, radujemo se proleću i prihvatu turista željnih prirodne lepote kakvu nesebično nudi ova oaza retkosti utkana između brazda i šuma. U nadi da će se voda iz kanala prelići i na okopnelo zemljište koje ih okružuje, a priče, skoro legende, o čamcima koji su plovili čitavom Trskovačom ponovo ožive, čekamo da priroda učini svoje i ponovo poplavi ovo zaštićeno stanište. Tako će početi i proces obnove barske vegetacije koju je smenio biljni svet naviknut na uslove suše.

I kao što se svaki jednogodišnjak raduje svom rođendanskom poklonu, tako smo i mi srećni što se izgradnja vidikovca privodi kraju baš na rođendan naše Trskovače i ponosni smo što možemo da je promovišemo na sajmovima i manifestacijama, kao i po celoj Srbiji, jer ona jeste velika vrednost Rume i ono čime i treba da se ponosimo sa razlogom. Sa ostvarivanjem svih ideja vezanih za ovo prirodno dobro, a tek smo na početku, cela ova priča dobiće potpuni smisao, a zadovoljstvo će biti neizmerno.

[Više slika možete videti o v d e.](#)